

12.12.2022

Sosiaali- ja terveysministeriö
koordinaatiojaoston puheenjohtaja Jaska Siikavirta
koordinaatiojaoston pääsihteer, lääkintöneuvos Kaisa Halinen
kirjaamo.stm@gov.fi

Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan dekaanin ja alueellisen neuvottelukunnan lausunto koskien Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntöä ”Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen valtakunnallisesta toimenpideohjelmasta vuosille 2023-2027”

Turun yliopiston alueelliselta neuvottelukunnalta on 18.11.2022 pyydetty lausuntoa otsikossa mainitusta toimenpideohjelmasta. Lausuntopyyntö lähetettiin kommentoitavaksi Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan alueellisen neuvottelukunnan jäsenille ja varajäsenille. Seuraavat neuvottelukunnan jäsenet/ varajäsenet kommentoivat raporttia: ammatillisen jatkokoulutustoimikunnan puheenjohtaja Liisa Lehtonen, varadekaani Markus Juonala ja erikoishammaslääkärikoulutuksen edustajat Janna Waltimo-Siren ja Tero Soukka. Lisäksi Turun yliopiston ammatillisen jatkokoulutuksen toimikunta kommentoi toimenpideohjelmaa kokouksessaan 8.12.2022. Nämä kommentit on sisällytetty tähän lausuntoon.

Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan alueellinen neuvottelukunta kommentoi puheenjohtajansa, dekaani Pekka Hännisen johdolla toimenpideohjelmaa seuraavasti:

1. Toimenpideohjelman tavoite

Ei kommentteja

2. Toimenpideohjelmassa käytettyjä termejä

- Kappaleessa määritetään **Yhteistyöalue**. Myöhemmin tekstissä puhutaan vielä paikoin erityisvastuualueista/erva-alueista. Terminologia tulee tältä osin päivittää, ellei sitten haluta painottaa jotakin ennen Sote-uudistusta vallinnutta tilannetta.
- Termien käyttö pitäisi yhtenäistää koko dokumentissa ja termien olla linjassa [uusimman opinto-oppaan](#) ja uuden palvelujärjestelmän organisaation terminologian kanssa, esim. kouluttaja → lähikouluttaja, tutkinto → koulutus, erikoistuva (ei erikoistuja), osaamiperustainen, ~~sähköinen rekisteri~~ ELSA seurantajärjestelmä, vastuukouluttaja → erikoisan vastuuhenkilö jne.
- Erikoisan vastuuhenkilön tehtäviin tulisi lisätä: vastaa erikoisalansa koulutusohjelman sisällöstä ja valtakunnallisesta kehittämisestä. Vastaa koulutuksen toteuttamisesta ja koulutuksen laadusta oman yliopistonsa alueella ja tekee koulutussopimukset koulutuspaikkojen kanssa.
- *”Koulutuspaikka on yliopiston hyväksymä sairaala, terveyskeskus tai muu yksikkö, jossa erikoistuva suorittaa käytännön koulutusta. **Erikoisan vastuuhenkilön vastuulla on laatia** koulutuspaikkasopimukset yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa ja seurata niiden toteutumista.”*
- *”Tavoitteellinen ohjaus ja palaute ~~tukee~~ tukevat oppimista...”*

3. Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen toimijat

- **kpl 3.1** Koordinaatiojaoston jäsenlistauksessa tulisi mainita vain tämän hetken tilanne, ei historiaa (poistettava esim. Mika Martikainen, Janne Liimatainen).
- **kpl 3.2**
  - VAJT:n tehtäviin tulisi lisätä mm. koulutuksen **ja sen kehittämisen** valtakunnallinen koordinaatio, valtakunnallisten töiden koordinointi,

12.12.2022

esitysten tekeminen valtakunnallisten työntekijöiden palkkaamisesta yliopistoille ja valtakunnallisten työntekijöiden ohjausryhmänä toimiminen.

- ”*valtakunnallisten esitysten tekeminen lääketieteellisten tiedekuntien päättävälle elimelle niiltä osin, mitkä vaativat niiltä osin kuin ne vaativat tiedekunnan päätösvallan*”
- **kpl 3.5**
  - ”*Sosiaali- ja terveystieteiden valvontavirasto (Valvira) myöntää hammaslääkärin ja lääkäriin johtavan peruskoulutuksen jälkeeseen hakemuksen perusteella oikeuden harjoittaa **erikoishammaslääkärin tai erikoislääkärin** ammattia laillistettuna terveydenhuollon ammattihenkilönä ko. erikoisalalla.*”
  - Valviran osuus/Terhikki on kuvattu laajasti, mutta valtion koulutuskulukorvaus hyvin suppeasti viitaten Terveydenhuoltolain pykälään mainitsematta tässä erikseen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutusta ja koulutuskulukorvauksen saajia. Voitaisiin viitata myös saman dokumentin kohtaan 7.3.

4. Toimintaympäristön muutokset

- Kappale, joka alkaa sanoilla ”*Suomessa on tällä hetkellä noin 7000 erikoistuvaa lääkäriä ja hammaslääkäriä*”, tarkastelee yliopistoille aiheutuvaa kuormitusta erittäin yksipuolisesti, yliopiston opintohallinnon näkökulmasta. Listatut hallinnolliset tehtävät koskevat mitä suuremmissa määrin opintohallinnon lisäksi myös erikoisalajien vastuuhenkilöitä, jotka mm. haastattelevat opinto-oikeushakijat, laativat el-/ehl-tentin kuulustelukysymykset ja arvioivat kuulustelut, koordinoivat ja antavat teoriakoulutusta ja arvioivat osaamisen tason ennen koulutuksen hyväksymistä. Lisäksi he vastaavat koulutuspaikkasopimuksista, visitaatioista koulutuspaikkoihin, suunnittelevat koulutusväylät ja arvioivat alan opinto-oikeuksien määrän perustuen tarpeeseen ja koulutusmahdollisuuksiin. Tähän liittyen on todettava, että yliopistojen erikoistumiskoulutuksesta saama korvaus on täysin riittämätön.
- Seuraava kappale alkaa sanoilla ”*Koulutuksen tärkeää käytännön kehittämistyötä ovat toteuttaneet alueelliset koordinaattorit ja erikoisalajien koulutuslääkärit ja –hammaslääkärit*”. Tästä siirrytään mm. osaamisperustaiseen koulutukseen. On todettava, että tätä varten tehtävä kehittämistyö EPA-tehtävien ja niiden arviointikriteerien luomiseksi lepää nimenomaan erikoisalajien vastuuhenkilöiden harteilla. On hyvä, että kehittämistyöhön on saatu rahoitusta. Käytännössä tämä kuitenkin myös lisää erikoisalajien vastuuhenkilöiden työmäärää; rahoitusta on erikseen anottava perustellusti ja lopuksi raportoitava saadun rahoituksen käytöstä. Yliopistoille tulisi tämän sijaan maksaa lisärahoitusta jatkuvasta erikoishammaslääkäri- ja erikoislääkärikoulutuksen kehittämis- ja ylläpitotyöstä.

5. Erikoislääkärien ja erikoishammaslääkärien koulustarpeen arviointi ja koulutusmäärien ohjaus

- **kpl 5.1** Ehdotetaan lisättäväksi: Palvelujärjestelmän koulutuspaikkojen määrän tulisi vastata opinto-oikeuksien määrää.
- **kpl 5.1.2**
  - Pyydetään muuttamaan otsikointia, toimenpideohjelma ei ole pelkästään asiantuntijatyöryhmän linjaus
  - Ehdotetaan lisättäväksi kohta 10: Tuetaan kaksikielisyyttä rakentamalla kaksikielisiä el-/ehl-koulutusohjelmia alueellisen tarpeen mukaan. Rakennetaan koulutusväylät niin, että erikoistuvalla on mahdollisuus käyttää ruotsia käytännön työssä ja toisaalta oppia suomea koulutuksen aikana.

12.12.2022

- Erikoisalat, joilla koulutusta tulee nykyisestä lisätä: kaikki psykiatrian alat, kaikki diagnostiset alat, sisätaudit ja sisätautialat (**pl. kardiologia**), akuuttilääketiede, anesthesiologia, fysiatria, keuhkosairaudet, neurologia ja yleislääketiede.

6. Koulutuksen rahoitus

Turun yliopiston alueellinen neuvottelukunta piti tämän kappaleen tekstiä erityisen hyvänä. Kannatettavina toimenpide-ehdotuksina pidettiin erityisesti yliopistojen koulutuskorvauksen nostoa, vastuutusta pedagogisesta kouluttamisesta ja laadun varmistuksesta, sekä läpinäkyvyyden vaatimusta koulutuskorvausten käytön raportointiin.

Kannatettavana pidettiin myös sitä, että STM/AVIt selvittävät ELSA-järjestelmän hyödyntämistä koulutuskorvauksen rahoituksen koordinointiin ja pyrkivät vähentämään turhaa hallinnollista työtä koulutuskorvauksien hakemisessa. Ei ole tarkoituksenmukaista luoda uutta erillistä sähköistä järjestelmää tähän tarkoitukseen. ELSA seuraa reaaliaikaisesti koulutettavaa, jolloin korvaus on helpompaa kohdentaa oikein. Tämän mallin voisi nähdä myös paljon kouluttavien koulutuspaikkojen palkitsemisena.

- **kpl 6.1.2**

- Pyydetään muuttamaan otsikointia, toimenpideohjelma ei ole selvityshenkilöiden antama suositus
- ”Koulutuskorvaukset tulee korvamerkitä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukselle **ja kohdentamisessa tulee muistaa myös lähikouluttajien resurssointi koulutuksen laadun edellytyksenä.**”

7. Lainsäädäntö ja sen muutostarpeet

- **kpl 7.1** Toimenpide-ehdotus kielitaitotason tarkastamisesta erikoistumis-koulutusten valinnassa on kannatettava.
- **kpl 7.4** Ehdotetaan suun erikoishoidon yksiköiden perustamista ehl-koulutuksen laadun parantamiseksi, jolloin mahdollistetaan riittävät opettajaresurssit sekä sopiva koulutusmateriaali (potilaat).

8. Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen rakenteet, sisältö ja laatu

- **kpl 8.1**

- EPA-tehtävien laatimisen vaatimuksesta ja tehtävien dokumentoinnista on jo huolehdittu. Arviointikriteerejä tulisi edelleen kehittää ja dokumentoida.
- Tavoitteena lähitulevaisuudelle on kattaa erikoisalan kaikki keskeiset osaamistavoitteet EPA-kuvauksissa.
- **Toimenpide: Laaditaan ohjeet osaamistoimikuntien perustamiseksi** Toimenpiteen muotoilu on ok, mutta leipäteksti ei ole linjassa toimenpiteen kanssa. Nämä lauseet eivät ole relevantteja ohjeiden laatimisvaiheessa ja tulee tässä vaiheessa poistaa toimenpideohjelmasta:

~~Osaamistoimikunnilla (clinical competency committee) tulisi jatkossa olla keskeinen rooli koulutuksen kehittämisessä ja sen laadun varmistamisessa. Toimikunta tekee säännölliset yhteenvedot erikoistujan koulutuksen etenemisestä ja se seuraa osaamisperustaisen koulutuksen toteutumista ja kehittämistarpeita vastuuhenkilön tukena. Osaamisperustaisen erikoistumiskoulutuksen kehitystyö on luonteeltaan iteratiivista ja se on yksi tämän toimenpideohjelman painopisteitä.~~

- **kpl 8.2** Koulutusväylien rakentamisen nostamista toimenpideohjelmaan pidettiin tärkeänä, ja katsottiin, että sote-uudistuksen jälkeen tätä voitaisiin painokkaammin edistää.

12.12.2022

- **kpl 8.7** Toimenpide-ehdotus johtamisopintojen (10 op) harmonisoinnista on kannatettava.

9. Yksittäisiin erikoisaloihin liittyvät kysymykset

Ei kommentteja

10. Toimenpideohjelman toimenpiteet, vastuutahot, mittarit ja aikataulu

Ei kommentteja

11. Muut huomiot

Turun yliopiston alueellinen neuvottelukunta haluaa lopuksi mainita seuraavat huomiot toimenpideohjelmasta:

- Yleisesti ottaen toimenpideohjelma oli looginen ja konkreettinen.
- Esitetään, että yksi asiaan perehtynyt henkilö lukisi läpi koko toimenpideohjelman, poistaisi itsestäänselvyydet (esim. yhteiskunnalliset kehitystrendit kuten väestön ikääntyminen) ja päällekkäisyydet, jotta tekstistä tulee tiiviimpi ja siten paremmin luettava.

Lopuksi Turun yliopiston alueellinen neuvottelukunta ja dekaani haluavat kiittää Koordinaatiojaostoa hyvästä pohjatyöstä toimenpideohjelman valmistelussa.

Dekaani

Pekka Hänninen

Valmistelija

Kirsi Puomila